

ДО
Г-Н ВАЛЕРИ СИМЕОНОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ
ЗА ТРИСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

СТ А Н О В И Щ Е на Конфедерация на труда „Подкрепа“

ОТНОСНО: Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН СИМЕОНОВ,

КТ „Подкрепа“ смята, че отговорното към околната среда и здравето на човека управление, трябва да бъде водещо при формиране на местните и национални политики. Синдикатът би подкрепил всички добре обмислени мерки за редуциране на отпадъците и повторно ползване на ресурсите, което отчита българските реалности и жизнено равнище. В тази връзка трябва да подчертаем, че в така предложения проект за такса смет откриваме екологични и социални рискове, които не бива да се пренебрегват. Бихме подкрепили проекта, когато той ги отчете и минимизира.

1) Съответствие с Директива 2008/98/ЕО за управление на отпадъчните продукти

В мотивите към проектозакона се твърди, че той отговаря на заложените в Директивата принцип „замърсителят плаща“. Необходимо е да подчертаем, че европейският документ акцентира върху нуждата от разширена отговорност на производителя и предотвратяването на образуването на отпадъци. Докато предложеният проект цели да се стимулират лицата да намалят количеството на изхвърляните отпадъци **от бита**. Двата подхода би трябвало да се допълват, но само ако преди това бяха създадени условия за разделно събиране на отпадъци, което ще позволи домакинството да заплаща само за продуктите, които не биха могли да се ползват повторно.

Потвърждение откриваме в самата Директива, която настоява да се прави разлика между отпадъци и неотпадъчни продукти, както и да се създадат мрежи за повторна употреба и поправки. С тези мерки се цели „доближаването на ЕС към едно „рециклиращо общество“, което се стреми да избягва образуването на отпадъци и ги използва като ресурс“. Преди да направим тази първа стъпка, не бихме могли да реализираме напълно поставените цели. Това предполага задължение за

производителите да изкупуват обратно амбалаж или да заплащат такси за замърсяване. В противен случай няма как да изпълним поставената цел до 2020 г. да увеличим дела на отпадъчните материали от домакинствата за повторна употреба и рециклиране до 50% от общото тегло.

2) Икономически ефекти

Без съмнение законопроектът цели преразпределяне на икономическата тежест за обслужване на сметосъбирането и почистването. Не става въпрос за преразпределение между домакинствата – това е микрониво, което не дава значим макро отпечатък. Предложените промени ще доведат до преразпределение между бизнеса и домакинствата, като облекчението ще бъде за юридическите лица. Бизнесът търси да намалява разходите си от всякакво естество, това е нормално. Но системата не може да функционира без средства, поради което тежестта ще се прехвърли върху гражданите, върху обществото, тъй като никой не планира намаляване на приходите на сметопочистващите фирми.

В тази връзка е необходим обоснован, аргументиран анализ на преразпределителните ефекти, какъвто понастоящем не може да бъде открит в мотивите и оценката на въздействието на предложението. И не е невъзможно да се извърши – известен е физическият обем на отпадъците, просто трябва да бъде казано ясно как предлагат вносителите да се поделят разходите по събирането на този физически обем.

3) Социални ефекти

Предложената редакция на чл. 62 от ЗМДТ включва определяне на таксата за събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци да се определя чрез торби, съдове за събиране на отпадъци или на база брой ползватели на услугата в имота. Редакцията се обосновава с отпадането на данъчната оценка като критерий за такса смет и по-голяма справедливост. Дали е справедливо петима обитатели на малко жилище да заплащат пет пъти повече от един гражданин с къща на три етажа е спорен въпрос. Това по същество е плащане на база и съвсем не е сигурно, че отпадъците във втория случай ще бъдат пет пъти по-малко.

Подчертаваме, че по-бедните домакинства са основни потребители на уреди и дрехи втора ръка. Съвсем схематично животът на тези стоки преминава през следните стъпки: **производител – търговец – първи потребител – втори (често и трети) потребител – съд за събиране на отпадъци**. Настоящите предложения ще пренасочат тежестта към последния потребител във веригата – най-уязвимия.

Отбелязваме, че в предишния вариант на проектозакона беше предвидено ограничение на годишно увеличение на размера на таксата за битови отпадъци до максимум 20% спрямо предходната. В настоящият текст това ограничение е отпаднало. Очевидно дори вносителите смятат, че при новите правила таксата ще нарасне стремглаво. Това ще се отрази пагубно на бюджетите на редица домакинства и ще ги принуди да търсят нерегламентирани решения.

4) Екологични ефекти

Нерегламентираните решения включват:

- изхвърляне на боклук в нестандартизирани торби, които няма да се събират от дружествата по почистване;
- пренасяне и изхвърляне на отпадъци в съседни и по-отдалечени контейнери, нарастване на междусъседското напрежение и конфликти;
- разрастване на съществуващи и образуване на нови нерегламентирани сметища.

Въпреки предварително поставените въпроси, не получихме отговор как ще бъдат решени тези проблеми. Столицата преживя тежък трус след кризата с боклука през 2009 г. Проектозаконът ни предлага да живеем в такава, и по-сериозна криза, постоянно.

Трябва да подчертаем също така, че Директива 2008/98/ЕО изрично подчертава, че държавите-членки трябва да гарантират, че управлението на отпадъците се извършва без да се застрашава човешкото здраве, без да се вреди на околната среда. Не трябва да се заплашва опазването на водата, въздуха, почвата, растенията. Необходимо е да се вземат строги мерки, за да не се предизвиква неудобство чрез шум или миризми.

5) Конституция на Република България

Член 60 на българската Конституция гласи: „Гражданите са длъжни да плащат данъци и такси, установени със закон, съобразно техните доходи и имущество.“ Тези критерии не са сред заложените в коментирания тук законопроект. Напротив, дори е премахнато ограничението за годишен ръст на такса смет, което беше заложено в началния обсъждан вариант.

КТ „Подкрепа“ изразява опасенията си от факта, че в ЗИД на Закона за местните данъци и такси не са адресирани сериозни екологични и социални рискове. Това наше заключение се потвърждава от липсата на оценка на въздействието, която обективно да представи ефектите от влизането в сила на новите правила и начин на определяне на такса смет. Както е подчертано в придружаващите законопроект документи, не са приведени съответни статистически данни за количество отпадъци от бита, брой констатирани нарушения на ЗМДТ във връзка с таксата за битови отпадъци, не са дефинирани проблемите и влиянието им върху заинтересованите страни, а и върху обществото като цяло. Изрично е подчертано, че екологичните ефекти ще бъдат оценени едва при последваща оценка на въздействието, което за нас е неприемливо. Не може да предприемем такава генерална реформа, без да знаем какво очакваме от нея и дали няма да нарушим основен принцип, заложен в европейската директива. При нея водеща цел опазването на околната среда, базови при този ЗИД на ЗМДТ са чисто икономическите, счетоводни цели, без оглед на присъдружните ефекти.

КТ „Подкрепа“ смята, че значително по-ефективни биха били политики за рециклиране на отпадъци и ремонтване на машини и оборудване, примери за каквито България може да вземе от държави-членки на ЕС с традиции в областта. Вместо това, ако приемем предложените ни подходи, ще направим стъпка назад. Ще отстъпим от заложената в Директивата "разширена отговорност на производителя" и ще натоварим домакинствата.

Идеята, че поредната „реформа“ ще доведе до спестяване на разходи на населението, никак не е обоснована. КТ „Подкрепа“ обръща внимание на дългогодишната практика всяка „реформа“ да се налага с претенции за повече отчетност и прозрачност, но в множеството от случаите без ясни разчети и анализи за многопосочните ефекти. Смятаме, че това не е случайно – ако не е публикуван грешен анализ, авторите не могат да бъдат обвинени и не могат да носят отговорност за предложенията си. В общия случай „реформата“ се прокарва с лозунги и разчита на вярвания.

Разглеждайки само и единствено домакинствата, КТ „Подкрепа“ предлага да бъде разгледан вариантът определянето на такса смет за тях да се извършва въз основа на годишните данъчни декларации. Получаваш повече – потребяваш повече – изхвърляш повече. Този вариант би бил значително по-справедлив. Колкото до бизнеса, ако вносителите предвиждат облекчаване на разходите му за такса смет, то те са длъжни да посочат друг източник, който да компенсира намалелите приходи в общинските бюджети.

С УВАЖЕНИЕ:

ИНЖ. ДИМИТЪР МАНОЛОВ
ПРЕЗИДЕНТ НА КТ „ПОДКРЕПА“

